

DISCIPLINA
ARCANI
W CHRZEŚCIJAŃSTWIE

POD REDAKCJĄ
WOJCIECHA GAJEWSKIEGO
I BOGUSŁAWA GÓRKI

WYDAWNICTWO WAM ■ KSIĘŻA JEZUICI
KRAKÓW 2015

WSTĘP

Oddajemy do rąk czytelnika dzieło zbiorowe, którego celem jest przypomnienie o istnieniu i randze *disciplina arcani* w chrześcijaństwie (procedura, język i sekrety wtajemniczenia). Jest to fenomen poniekąd zagubiony a zagadnienie o nim niesłusznie traktuje się po macoszemu w badaniach naukowych. Wiadomo bowiem z dotychczasowych ustaleń, chociażby na podstawie *Tradycji Apostolskiej* przypisywanej św. Hipolitowi, że chrześcijaństwo starożytne posiadało instytucję wtajemniczenia, która stanowiła jądro organizujące je.

Bogusław Górka dowodzi w swojej twórczości, że ta starożytna instytucja inicjacji ma zakorzenienie w epoce nowotestamentowej oraz wykazuje, że twórczość nowotestamentowa powstawała w odniesieniu do niej a przez to naznaczona została piętnem wtajemniczenia. Kierunek poszukiwania *disciplina arcani* podejmują inni autorzy, lecz nie ograniczają się do antyku, albowiem mimo tego, że instytucja inicjacji upadła w starożytności w następstwie upaństwowienia chrześcijaństwa, to jednak charyzmat wtajemniczenia przetrwał. Ten fenomen przetrwania ukażą autorzy na przykładzie trzech nowożytnych duchowości.

Przedkładana publikacja zawiera przyczynki zgromadzone w trzech blokach. W bloku nowotestamentowym znajdują się trzy artykuły. Inspirator tej zbiorówki, prof. UG, dr hab. Bogusław Górka, historyk starożytności i religioznawca, napisał esej o *disciplina arcani* na podstawie Ewangelii Mateusza, który należy traktować jako wprowadzający. Prof. UG, dr hab. Wojciech Gajewski, pastor Kościoła Zielonoświątkowego we Fromborku, teolog i historyk starożytności, analizuje Pawłową strategię wtajemniczenia na przykładzie jednego fragmentu z Listu do Koryntian. Prof. dr hab. Michał Wojciechowski, egzegeta z UWM, podjął zagadnienie języka sekretnego w Apokalipsie.

W bloku chrześcijaństwa starożytnego elementy *disciplina arcani* badają: w twórczości Klemensa Aleksandryjskiego – o. dr Stanisław Łucarz SI, filozof i patrolog z „Ignatianum” w Krakowie; gnostyków chrześcijańskich – ks. prof. dr hab. Wincenty Myszor, teolog i historyk Kościoła z UŚ; Tertuliana – ks. dr Leszek Mateja, teolog z Krakowa; Ireneusza z Lyonu – dr Sławomir Torbus,

filolog klasyczny z UW; Orygenes – prof. ChAT, dr hab. Rafał Leszczyński, teolog protestancki; św. Ambrożego – ks. prof. dr hab. Antoni Żurek, patrolog z UJPII w Krakowie.

W bloku chrześcijaństwa nowożytnego i współczesnego językiem sekretnym św. Jana od Krzyża zajmuje się mgr Paulina Hornik, doktorantka UŚ, elementy disciplina arcani w Ćwiczeniach duchownych św. Ignacego Loyoli śledzi dr Ewa Dybowska, pedagog z Akademii „Ignatianum” w Krakowie a w Neokatechumenacie, który wprost odwołuje się do chrześcijańskiej strategii wtajemniczenia w starożytności, charakteryzuje ks. dr hab. Robert Skrzypczak, teolog z PWTW w Warszawie.

Ufamy, że ten wspólny głos reprezentatywnego grona specjalistów będzie mieć o wiele większą moc przekonywania czytelnika niż ma głos pojedynczy.

Wojciech Gajewski
Bogusław Górka